

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ขอบเขตการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มี เพศ อาชีพ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้ ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 6,058 คน (ฝ่ายทะเบียนอำเภอเมืองมหาสารคาม. 2551 : 6) เป็นประชากรในการวิจัย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ผู้วิจัยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามในปี พ.ศ. 2551 โดยวิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเป็นตัวแทนของประชาชน จำนวน 375 คน ซึ่งได้จากการคำนวณด้วยสูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamanae. 1973 : 727)

2. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2551 ถึงวันที่ 15 ตุลาคม 2551

3. พื้นที่ของการวิจัย

เขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 17 หมู่บ้าน

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

4.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ ประชาชนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม

4.1.1 เพศ

4.1.2 อาชีพ

4.1.3 ระดับการศึกษา

4.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

- 4.2.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา
- 4.2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ
- 4.2.3 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา
- 4.2.4 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำ
ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย
- 4.2.5 การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ปรากฏดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

จากการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.1 จากการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบลเพียงใด พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลต่อที่ประชุมเพียงใด มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบลร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาอบต. เพียงใด มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต.เพียงใด มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการในการ

พัฒนา หมู่บ้าน/ตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนาอบต.เพียงใด ได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาอบต.เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด พบว่าอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านและตำบลให้กระจ่างเพียงใด

1.2 จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีดำเนินการในแผนพัฒนาอบต.เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแผนงาน/โครงการหรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ตำบลเพื่อบรรจุลงในแผนพัฒนาอบต.เพียงใด อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ด้าน มีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนาอบต.เพียงใด มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด มีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนาอบต.เพียงใด มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหา/ ความต้องการนั้นๆเพียงใด มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด มีส่วนร่วมในการค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด

1.3 จากการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อคือ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของร่างแผนพัฒนา อบต. ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภา อบต. ได้ให้ความเห็นชอบเพียงใด และ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อที่ประชุมสภา อบต. เพียงใด และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ มีส่วนร่วมในการเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ ร่วมตรวจสอบเนื้อหาของร่างแผนพัฒนา อบต.เพียงใด มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของร่างแผนพัฒนา อบต.ที่ผ่านความเห็นชอบจากสภา อบต.แล้วเพียงใด มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

คิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนฯ เพียงใด มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯ จัดทำเสร็จแล้วเพียงใด และมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต. เพียงใด

1.4 จากการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบว่ามีการการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากจำนวน 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการผลักดันให้อบต. นำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนา อบต. ไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพียงใด อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 5 ข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ มีส่วนร่วมในการผลักดันให้อบต. จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของ อบต. ว่าได้จัดทำตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด มีส่วนร่วมในการแจ้งให้อบต. ปรับปรุงแก้ไขข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายหากเห็นว่าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด มีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพียงใด อยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีเห็นว่า อบต. ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด

1.5 จากการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการติดตามประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 ข้อ โดยเรียงระดับจากมากไปน้อย คือ มีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาอบต. ให้มีประสิทธิภาพ เพียงใด มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม แผนงาน โครงการในแผนพัฒนาอบต. เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายเพียงใด มีส่วนร่วมในการประเมินผล โครงการพัฒนาของ อบต. ว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาอบต. เพียงใด มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาโครงการที่อบต. ทำไว้ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป เพียงใด ท่านมีส่วนร่วมในการ

ควบคุม ติดตามโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา อบต. เพียงใด มีส่วนร่วมในการประสานงานในการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา อบต. เพียงใด

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา

2.1 จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างเพศหญิงและเพศชาย โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามการศึกษา โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 จากการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอาชีพ โดยรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา และพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้านคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้

3.1 จากการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ได้แก่ อบต. ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก่อนทำการตัดสินใจ อบต. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชน

ได้เข้าร่วมในการตัดสินใจในทุกด้านที่มีผลกระทบต่อประชาชน และมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในด้านการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยตรง

3.2 จากการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนโครงการ อบต. ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่ของประชาชนต่อการดำเนินงานของอบต. ควรดำเนินการหาสาเหตุและปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชนอย่างแท้จริง อบต. ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆ ก่อนเริ่มดำเนินการให้ประชาชนทราบ เพื่อประชาชนจะได้เข้าร่วมโครงการ และอบต. ควรมีการสำรวจความต้องการของประชาชนก่อนดำเนินการต่างๆ ของ อบต.

3.3 จากการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของเนื้อหาของแผนพัฒนา อบต. ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการด้านต่างๆ ของ อบต. และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าร่วมการประชุมสภาอบต. เพื่อพิจารณาในด้านต่างๆ

3.4 จากการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ควรปิดประกาศจัดทำข้อบัญญัติให้ประชาชน อบต. และการดำเนินงานตามข้อบัญญัติควรแต่งตั้งประชาชนให้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการด้านต่างๆ

3.5 จากการศึกษาพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมการติดตามประเมินผล อบต. ควรมีการแต่งตั้งประชาชนเข้าไปเป็นคณะกรรมการในด้านต่างๆ ในการดำเนินงานของอบต. และควรมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี และปิดประกาศให้ประชาชนได้รับทราบ อบต. ควรมีการแต่งตั้งหน่วยงานอื่นที่เป็นกลางในการประเมินผลการปฏิบัติงานของอบต. ประจำปี

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่น่าอภิปราย ผู้วิจัยขออภิปรายตามข้อสรุป ดังนี้

1. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากผลคั่งกล่าวจึงเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อังคณา วงษ์นอก (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากาการบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตอำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยอยู่ในระดับปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วมระหว่างบุคลากรเพศชาย และเพศหญิง บุคลากรที่ดำรงตำแหน่งกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน และระดับการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาขึ้นไป มีการบริหารในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นรายได้จากทั้ง 5 ด้านพบว่าด้านที่มีผลการบริหารระดับสูง มีจำนวน 1 ด้าน คือด้านการวางแผน และมีผลระดับปานกลางมี 4 ด้านคือ ด้านจัดองค์กร ด้านการประสานงาน ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ และด้านการควบคุม

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุดาวรรณ์ มีบัว (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความรู้ในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ องค์การบริหารส่วนตำบล ทักษะคิดต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบ องค์การบริหารส่วนตำบล อุดมการณ์ประชาธิปไตย แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ การติดตามเนื้อหาข่าวสารการเมือง ตำแหน่งหรือหน้าที่ด้านการพัฒนาการร่วมทำกิจกรรมการพัฒนา และการได้รับอบรมด้านการพัฒนา การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พวงทอง โยธาใหญ่ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษา

องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนมากมีความพยายามจะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แต่มีบางองค์การบริหารส่วนตำบลยังปฏิบัติไม่ครบกระบวนการตามระเบียบที่กำหนด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์การพัฒนา และการนำเสนอร่างแผนพัฒนาทั้งนี้อาจมาจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังไม่มี ความเข้าใจในระเบียบเท่าที่ควร สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น พบว่ายังอยู่ในระดับที่ต่ำ

ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่เงิงงาน คณะผู้บริหารขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง และประชาชนให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ แต่ละหมู่บ้านการเข้ามามีส่วนร่วมแตกต่างกัน ซึ่งยังต้องมีการปรับปรุงแก้ไขในการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำโครงการต่าง ๆ รวมถึงการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนาว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ซึ่งมันเป็นที่ระบบการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมยังไม่เหมาะสม ต้องให้ทำเป็นระบบที่ดีก่อนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมควรเอาแผนพัฒนาท้องถิ่นไปติดประกาศและแผนพัฒนาทุกหมู่บ้าน ควรมีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ เช่นทางสถานีวิทยุ ทางหอกระจายข่าวให้ผู้นำชุมชนแจ้งและประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงทางเว็บไซต์ และควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเข้าประชุมสภาและแสดงความคิดเห็นในสภาร่วมด้วยทุกครั้งเพื่อเป็นการตรวจสอบและการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและการจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

2. ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่เงิงงาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า

2.1 ประชาชนในหมู่บ้านที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่เงิงงาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศหญิงมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่เงิงงานมากกว่าเพศชาย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชยพล โบราณมูล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

1. ประชาชนมีปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดยรวมและรายได้ อยู่ในระดับปานกลาง
2. ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นวลน้อย ตรีรัตน์ และคณะ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลยังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยการมีส่วนร่วมยังค่อนข้างจำกัดอยู่ในเรื่องการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเป็นด้านหลัก การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายหรือการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังมีค่อนข้างต่ำ

อาจเป็นไปได้ว่า ในสังคมปัจจุบันเพศหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกับเพศชาย และเพศหญิงเข้ามามีบทบาทมากขึ้น กล่าวคือ กล่าวทำ กล่าวแสดงออก เป็นที่ยอมรับของสังคม เช่น ปัจจุบันผู้นำชุมชนของหมู่ที่ 15 ตำบลแก่งเลิงจานก็เป็นเพศหญิง ซึ่งเป็นผู้นำที่มีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของประชาชนทั่วไป มีการติดต่อประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

2.2 ประชาชนหมู่บ้านที่มีระดับการศึกษาแตกต่างมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยระหว่างระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าและปวส./อนุปริญญาขึ้นไป โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไพรพ ถนัดคำ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลจตุรพักตรพิมาน อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามเพศ และระดับการศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มังกร ศรีชะโคตร (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล กรณีศึกษา: ตำบลงิ้วใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดมหาสารคาม ได้ทำการศึกษาตัวแปรด้าน เพศ อายุ ตำแหน่งทางสังคม อาชีพ รายได้ ความต้องการมีเกียรติยศ ความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้าน ความคาดหวังต่อรางวัลประกวดพบว่า อายุ อาชีพ รายได้ และความต้องการมีความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนบ้าน ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาตำบล ส่วน เพศ ตำแหน่งทางสังคมความต้องการมีเกียรติยศ และความคาดหวังต่อรางวัลประกวด มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาตำบลในส่วนระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ นวลน้อย ศรีรัตน์ และคณะ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลยังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยการมีส่วนร่วมยังคงค่อนข้างจำกัดอยู่ในเรื่องการรับรู้ข่าวสารข้อมูลเป็นด้านหลัก การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายหรือการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังมีค่อนข้างต่ำ

ซึ่งเป็นเพราะว่า ประชาชนมีการระดับศึกษามีการเรียนรู้ในระดับที่แตกต่างกัน จะมีแนวคิดมุมมองและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน อาจเป็นไปได้ว่า บุคคลที่ได้รับการศึกษาที่สูงขึ้น ได้รับการขัดเกลาทางการศึกษาและประสบการณ์จากสังคมได้มากกว่าประชาชนที่ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น จึงทำให้ผลการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่เงิงจานในระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน

2.3 ประชาชนในหมู่บ้านที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่เงิงจาน อำเภอมือ จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ความหมายระหว่างอาชีพ คือ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว เกษตรกร/รับจ้างทั่วไป และนักเรียน นักศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่เงิงจานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ทั้ง 4 อาชีพมีส่วน

ร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ของ ประพันธ์ วรรณบวร (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิก องค์การบริหารส่วนตำบล ฝ่ายสภา ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ในงานพัฒนาอาชีพ การติดตามข่าวสารการเมือง และอุดมการณ์ประชาธิปไตย

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลวิจัยของ สุควาวรรณ มีบัว (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชคมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชคมตำบลคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ความรู้ในการปกครองท้องถิ่น รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ทศนคติต่อการปกครองท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล อุดมการณ์ประชาธิปไตย แหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ การติดตามเนื้อหาข่าวสารการเมือง ตำแหน่งหรือหน้าที่ด้านการพัฒนาการร่วมทำกิจกรรมการพัฒนา และการได้รับอบรมด้านการพัฒนา

อาจเป็นเพราะว่า อาชีพที่แตกต่างกันทำให้มีความคิดแตกต่างกัน เนื่องจากอาชีพและกลุ่มอาชีพของแต่ละกลุ่มมีการดำเนินชีวิตและสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่แตกต่างกันเช่น กลุ่มอาชีพเกษตรกร /รับจ้างทั่วไป จะมีความถนัดทางการเกษตร การทำไร่นา เช่น กลุ่มอาชีพการผลิตลวดหนามด้วยมือซึ่งก็เป็นอีกกลุ่มอาชีพหนึ่งที่สามารถเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน อาชีพรับราชการจะมีแนวคิดที่กว้างและแตกต่างออกไป เนื่องจากกลุ่มอาชีพนี้จะได้รับการอบรมและพัฒนางานตัวเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นเหตุให้มีส่วนร่วมที่แตกต่างกันออกไป อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จะมีความคิดสร้างสรรค์ความคิดไม่หยุดนิ่งพร้อมที่จะหาสิ่งแปลกใหม่มาปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจให้ดีขึ้นอยู่เสมอและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน ได้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ น้อย และมีกลุ่มอาชีพในตำบล ไม่มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบติดตามการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพกลุ่มอาชีพการพัฒนาจึงยังไม่ยั่งยืน รวมถึงการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนยังไม่ทั่วถึง ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็งเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีอาชีพมั่นคง เกษตรกรรมที่ยั่งยืนภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ผลการเปรียบเทียบข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า มีความคิดเห็นเสนอแนะในหลาย ๆ ประเด็นในการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อาจเป็นไปได้ว่าการมีส่วนร่วมในองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน นั้น ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นหน่วยงานที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และได้รับทราบปัญหาโดยตรง สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด จึงมีข้อเสนอแนะ ควรมีการแต่งตั้งประชาชนเข้าไปเป็นคณะกรรมการในด้านต่างๆ ในการดำเนินงานของ อบต. ควรมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี และปีคประกาศให้ประชาชนได้รับทราบเพื่อความโปร่งใสในทุกขั้นตอนการทำงาน จากผลการระดมความคิดของประชาชนในพื้นที่ตามโครงการประชามคมหมู่บ้าน และเพื่อให้มีความสอดคล้องกับการพัฒนาของประเทศ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาทุกด้านที่มุ่งสู่คุณภาพ เพื่อนำมาซึ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนทุกคน ซึ่งจะเป็นการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความอยู่ดีกินดี มีคุณธรรม มีคุณภาพพร้อมดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของความเป็นชนบทสังคมเอื้ออาทร รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน พัฒนาให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีอาชีพมั่นคง เกษตรกรรมที่ยั่งยืนภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยได้ข้อมูลเสนอแนะบางประการ อันอาจเป็นประโยชน์ต่อองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจานควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ให้มากที่สุด คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว ทางสถานีวิทยุทางเว็บไซต์ มีการจัดบอร์ดเพื่อเป็นรูปธรรม

1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจานควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานให้มีความโปร่งใสในการทำงาน

1.3 องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจานควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการต่างๆให้ประชาชนได้ทราบอย่างทั่วถึงและอย่างต่อเนื่อง

1.4 ควรมีอภิปราย ปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านและตำบลให้กระจ่างเพื่อที่จะให้ประชาชนได้ทราบถึงปัญหา/ความต้องการที่สามารถที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ตรงกับปัญหาที่เร่งด่วน คือ แจ็งและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบก่อนการดำเนินงานโครงการต่างๆ ก่อนและอย่างต่อเนื่อง

1.5 ควรให้ประชาชนเข้าฟังการประชุมสภา อบต. ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เพื่อรับทราบกรณีที่เห็นว่า อบต. ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม เพื่อทราบรูปแบบวิธีการ และความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาให้ได้ข้อมูลทั้งจังหวัด

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการใช้จ่ายงบประมาณ เช่น การก่อสร้างงานถนน งาน ไฟฟ้า ประปา กลุ่มอาชีพ ขององค์การบริหารส่วนตำบล